

הפקולטה לאמנויות ע"ש יולנדה ודוד כץ, בית הספר למוזיקה ע"ש בוכמן-מהטה

שם הקורס : מתודיקה של הוראת הכינור והוויולה
Violin and Viola Pedagogy

שנתי, תשע"ה
שיעור-תרגיל, 4 ש"ס

שם המרצה : ד"ר לילך לבנון
טל : 054-4599209

דוא"ל : levanonl@post.tau.ac.il

שעות קבלה
לפי תיאום מראש

תיאור הקורס

מטרת הקורס היא להציג דרכים וגישות להוראת הנגינה בכינור ובוויולה, ולתת לסטודנטים יסודות וכלים להתמודדות עם ההוראה היחידנית, הן מבחינת הבניית האלמנטים הטכניים והמוסיקליים, והן בהיכרות עם הרפרטואר המתודי לכלים אלה.

בשנה הראשונה של הקורס יינתן דגש על הוראת הנגינה בשנים הראשונות, תוך התייחסות לאלמנטים תנועתיים-טכניים ולגישה חווייתית ומוסיקלית, וכן היכרות עם ספרות מתודית המתאימה לשלבים הראשונים בהוראת הכינור והוויולה.

השנה השנייה של הקורס תבחן את היווצרותן של אסכולות הוראה שונות, וכן תעמיק בהוראה ברמה גבוהה יותר, תוך התייחסות לסגנונות מוסיקליים שונים ולשכלול היכולות הטכניות והמוסיקליות הקיימות אצל התלמיד המתקדם.

The purpose of the course is to clarify the technical and methodical foundations of teaching violin and viola. Pedagogical repertoire for both instruments will be discussed, as well as technical and musical aspects.

The first year of the two will focus on the early stages of playing, looking at technical and musical elements, as well as different instructional books suited for this level.

The second year will focus on different schools, looking at advanced technical and musical aspects, as well as stylistic awareness and its place in teaching the advanced student.

דרישות הקורס

נוכחות והשתתפות פעילה בשיעורים, הכרת הרפרטואר המוצג בשיעורים, הגשת עבודות, בחינה, שיעור לדוגמה.

מרכיבי הציון הסופי

50% השתתפות פעילה בשיעורים, 25% הגשת עבודות, 25% בחינה מסכמת.

מתודיקה של הוראת הנגינה בכינור ובוויולה שנה א' – ד"ר לילך לבנון

א. שלבים ראשונים:

- המורה בשיעור היחידני; מה מלמד המורה לנגינה; התלמיד הצעיר והמתחיל המבוגר.
- הכנה ללימוד הנגינה בכינור ובוויולה – הכרת התלמידים, התאמת גודל כלי ואביזרים נלווים (קשת, סנטרית, כרית...), משחקי הכנה לנגינה.
- השיעורים הראשונים (אחיזת כלי וקשת, קריאת תווים, קצב).

ב. המשך הלימוד במסגרת הפוזיציה הראשונה בלבד:

- האלמנטים הנלמדים וסדר הופעתם: יד שמאל – מצב בסיסי, סוגי תנועות שמאל, שינויים כרומטיים; ריתמוס; צורות נגינה (לגטו, סטקטו...); תרגול במיתרים פתוחים; שילוב שירים מוכרים בחומר הלימוד והתאמתם לרמת הנגינה; יד ימין – מהירות קשת וכמות קשת; דינמיקה בסיסית; כפולים.

ג. סוגי ספרי לימוד:

- מתודה – מהי. מתודות היסטוריות לעומת מודרניות. היכרות עם מתודות שונות, המיועדות ללומדים ברמות שונות, מארצות שונות.
- ספרי טכניקה וסולמות – מה מטרתם. היכרות עם ספרים מסוג זה במסגרת הפוזיציה הראשונה בלבד. גישות שונות להוראת הסולם.
- ספרי אטיודים ואנתולוגיות אטיודים – בפוזיציה הראשונה בלבד. ניתוח אטיודים.
- יצירות קצרות וקונצ'רטי – סקירת רפרטואר זה במסגרת הפוזיציה הראשונה בלבד.

ד. נגינה במסגרת של 3 פוזיציות + ויברטו:

- הכנה לפוזיציות; סדר לימוד הפוזיציות (2, 3, 1/2); הפרדה בין לימוד הפוזיציות עצמן ללימוד המעברים ביניהן; סוגי מעברי פוזיציות.
- רפרטואר מתודי: מתודות וספרי פוזיציות, ספרי טכניקה, אטיודים, יצירות קצרות וקונצ'רטי במנעד של שתי פוזיציות ושלוש פוזיציות.
- בוויולה – שילוב קריאת מפתח סול ותרגול המעבר בין שני המפתחות.
- הכנה לוויברטו; סוגי ויברטו.

ה. רפרטואר במסגרת של 3 פוזיציות:

- מרפרטואר מתודי לרפרטואר "אמיתי" – יצירות מתקופת הברוק ועד למאה העשרים. המשך פיתוח טכניקה, ריתמוס, דינמיקה, קישוטים שונים במסגרת 3 פוזיציות.
- התייחסות לרפרטואר מקורי לוויולה ולכינור.

ו. מאמר: כיצד להתאמן

- הצעות שונות של גדולי המורים בעבר (אואר, פלש, גלמיאן, מנוחין) לגבי השאלה – כיצד להפיק את המיטב משעות האימון? האם תפקידו של המורה ללמד כיצד להתאמן? ואם כן – כיצד?

מתודיקה של הוראת הנגינה בכינור ובוויולה שנה ב' – ד"ר לילך לבנון

א. סקירה היסטורית:

התפתחות כלי הקשת והוראת כלי הקשת מתקופת הברוק ועד ימינו; היווצרות האסכולה הפרנקו-בלגית והאסכולה הרוסית; שינויים במאה העשרים עם שילוב הוראה קבוצתית לכלי קשת.

ב. המשך הלימוד – הפוזיציות הגבוהות:

רפרטואר מתודי רלוונטי – ספרי לימוד פוזיציות, ספרי טכניקה, אטיוודים, יצירות. רפרטואר "אמיתי" המותאם לרמה זו בכינור ובוויולה. בניית "תוכנית" עבור התלמיד – סגנונות שונים ותקופות שונות בהתאם לרמה השונה.

ג. הסולם – השוואת גישות:

הצגת גישות שונות לתרגול הסולמות בכל הפוזיציות (פלש, גלמיאן, פרימרוז, רוברט ישראל) והשוואה ביניהן. הצצה לתרגול הסולמות במתודות היסטוריות (באיו, צ'פצ'יק...).

ד. תיקונים:

לכיתה מצטרף תלמיד שעבר ממורה אחר – מה לתקן וכיצד? באיזה סדר? האם ניתן לשלב תיקונים והתקדמות בו-זמנית? רפרטואר מתאים לתיקונים בגילאים השונים וברמות השונות.

ה. מעבר מכינור לוויולה:

למי שהתחיל בכינור ומעוניין לעבור לנגן בוויולה – מתי כדאי? מהם ההבדלים בין שני הכלים? כיצד ללמד קריאת מפתח דו? מהם הדגשים בלימוד הנגינה בוויולה לעומת הנגינה בכינור? היכרות עם רפרטואר המיועד למטרה זו.

ו. מאמר: נגינה "מוסיקלית"

כיצד ניתן ללמד ילדים להביע מוסיקליות? מהם האלמנטים הטכניים הרלוונטיים? מהו הידע הנדרש מהם כדי שיוכלו ליישם זאת? האם ניתן בכלל ללמד נגינה "מוסיקלית"?